

Program cezhraničnej spolupráce
Maďarská republika-Slovenská republika
2007-2013

Buďujeme partnerstvá

Európska únia

Európsky fond regionálneho rozvoja

Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenského úseku Dunaja
HUSK/1101/2.2.1/0133

40

Kľúčovské rameno

Kľúčovské rameno sa nachádza v medzihrádzovom priestore dunajskej nivy, v blízkosti hlavného toku Dunaja, v úseku r. km. 1806-1801, v katastrálnom území obcí Medveďov, Sap a Kľúčovec (okr. Dunajská Streda). Je súčasťou IV. časti CHKO Dunajské luhy a zároveň ramsarskej lokality Dunajské luhy. Predstavuje prirodzene zaplavovanú ramennú depresiu s dobre vyvinutými litorálnymi zárastami *Phragmites australis* s príslušnými pobrežnými porastami vrb, najmä vrby bielej (*Salix alba*). Leží v nadmorskej výške 110-113 m n. m. Výmera navrhovaného chráneného územia je 186,85 ha, súčasný stupeň ochrany zodpovedá stupni 2 (chránená krajinná oblasť).

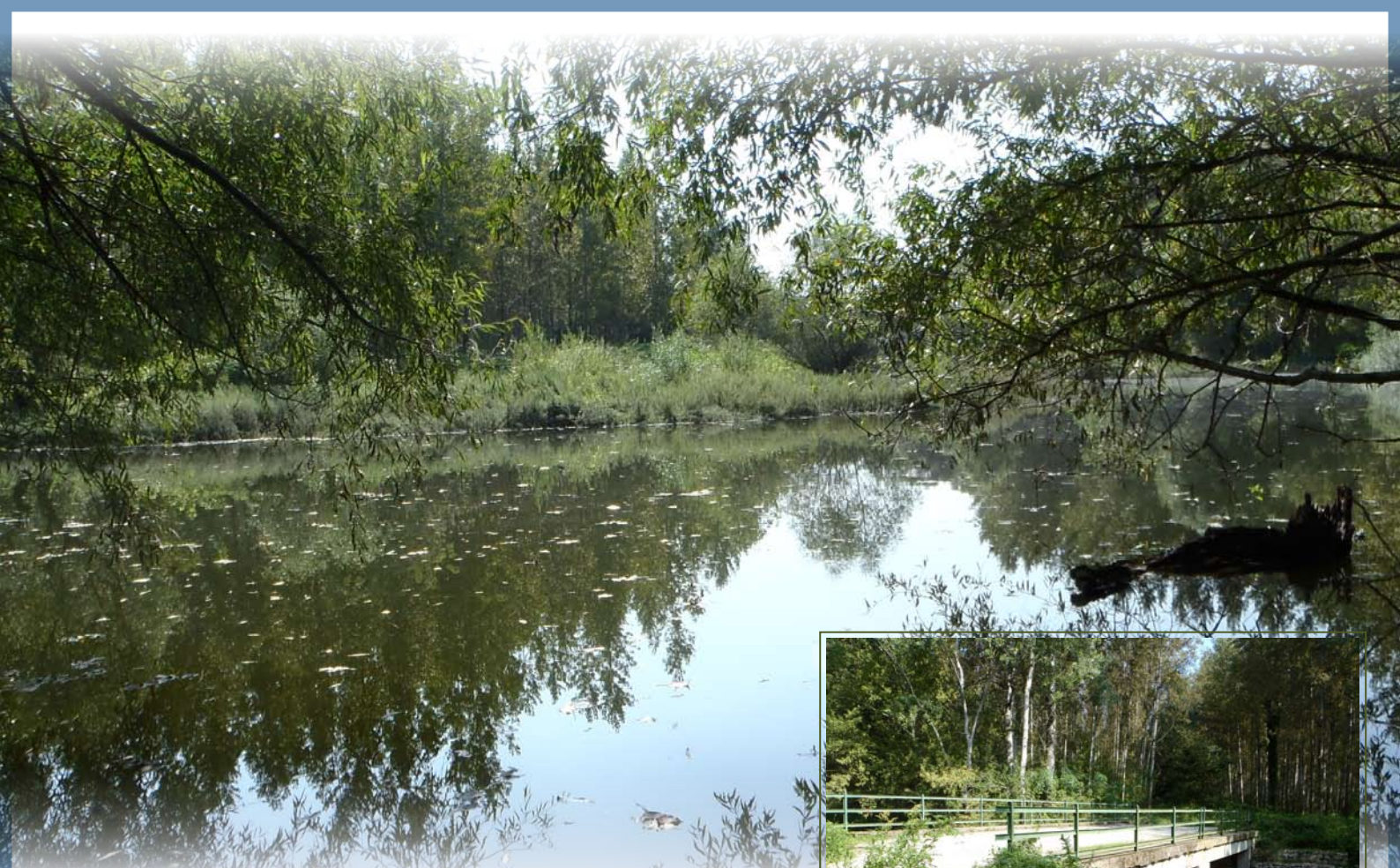
Kľúčovské rameno je jedným z mála ramien, ktorých sa výstavba VDG príliš nedotkla; vďaka nedobudovaniu dolného stupňa vodného diela v Nagymarosi ostalo územie zachované a rameno prietokové. Nachádza sa na agradačnom vale Dunaja, podložia tvoria tzv. „gabčíkovské vrstvy“ pozostávajúce prevažne z stredno- až hrubozrnných pieskov s prechodom do drobnozrnných štrkov.

Pôvodne rozvetvený tok rieky bol v roku 1850 v rkm 1806 prvýkrát sčasti prehradený. V rokoch 1870 – 1880 bolo prehradenie budované z kameňa a zvyšované. Vzniklo tak Kľúčovské rameno spojené s tokom rieky len v dolnej časti (tzv. parapotamon). V rokoch 1947 – 48 bolo prehradenie tretíkrát zvyšované na kótu 112,50 m n.m. Keďže nula vodočtu meraní vodných stavov Dunaja v Medveďove je v nadmorskej výške 108,42 m n. m., tj. územie je zaplavované pri vodnom stave väčšom ako 4,08 m. Kľúčovské rameno v súčasnej dobe vytvára jedno hlavné rameno, ktoré sa v hornej, západnej časti rozvetvuje na viac menších ramien. V týchto častiach má jazerný charakter. V dolnom úseku, v rkm 1803 sa zužuje a napája sa na odvodňovací kanál z čerpacej stanice Kľúčovec. Touto cestou sa odvádzajú vody z Kľúčovského ramena a Kľúčovského kanála do Dunaja.

Po prehradení Kľúčovského ramena sa zmenili podmienky prostredia – spomalenie toku a zrýchlenie zazemňovania zmenilo ekosystém typický pre tečúce vody na močiarne spoločenstvá a spoločenstvá stojatých a pomaly tečúcich vôd.

Dnes sú na území Kľúčovského ramena mnohé z ochranárskeho hľadiska zaujímavé rastlinné druhy. Vývoj ekosystémov

stojatých a pomaly tečúcich pokračuje procesom zazemňovania a zarastania. Tento proces prebieha nasledovným spôsobom: na stanovištiach s plytkou stojatou vodou nastáva rozvoj vodnej vegetácie a na dne sa v dôsledku usadzovania odumretých zvyškov rastlín vytvára a každým rokom zväčšuje vrstva organogénneho bahna. Príbrežný pás vynoreného rastlinstva sa z roka na rok rozširuje a vytláča plávajúce a ponorené rastlinstvo. Keď sa vodná nádrž v procese svojho „starnutia“

vyplytčí natoľko, že vynorené rastlinstvo, najmä trstiny a pálky zaujmú celú plochu, premení sa na močiar. Hĺbka vody sa znižuje, trstiny (*Phragmites*) a pálky (*Typha*) následne vystriedajú druhy ostríc (*Carex*). Vznikne vlhká lúka. V inundačnom území sa brehové porasty ramien môžu postupne meniť až na mäkký lužný les, pretože semená vrb sú schopné sa uchytiť len na holej pôde s povrchom bez vegetácie a hrabanky, ktorá tu vzniká počas záplav. V súčasnej dobe je možné pozorovať v západnej rozvetvenej časti Kľúčovského ramena na plytkých, menších plochách iniciálne štádiá zazemňovania a zarastania. Avšak keďže sa Kľúčovské rameno nachádza v inundačnom území a je zaplavované, spomaľuje sa zazemňovací proces oproti ramenám za hrádzou.

V území sa nachádza 240 druhov rastlín, z chránených druhov napr. riečanka menšia (*Najas minor*), kotvica plávajúca (*Trapa natans*), kotvica kužeľovoplodá (*Trapa conocarpa*), truskavec obyčajný (*Hippuris vulgaris*) a močiarka Rioniho (*Batrachium rionii*).

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu:

- Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*
- Rieky s bahnatými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidentition* p.p.
- Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa
- Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy
- Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek

a ochrany druhov európskeho významu: plotica lesklá (*Rutilus pigus*), hrúz bielooplutvý (*Gobio albipinnatus*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), hrúz Keslerov (*Gobio kessleri*), šablňa krivočiara (*Pelecus cultratus*), čík európsky (*Misgurnus fossilis*), pľz zlatistý (vrahovský) (*Sabanejewia aurata balcanica*), hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*), kolok veľký (*Zingel zingel*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), hrebenačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*), hlaváč bielooplutvý (*Cottus gobio*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), bobor vodný (*Castor fiber*), vydra riečna (*Lutra lutra*).